

EL POBLE: CATALA

5 Cts. PREUS DE SUSCRIPCIÓ sense participació a la nostra BIBLIOTECA CATALUNYA Y NACIONES IBERIQUES. 4 pàgines trimestralment. 500 pessetes trianualment. 150 pessetes anualment. ANT 1 Barcelona, dilluns 2 de novembre de 1903. AUL 922 REDACCIO Y ADMINISTRACIO: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL.—TELEFON 723 PREUS DE SUSCRIPCIÓ a un volum trimestralment la nostra BIBLIOTECA, CATALUNYA Y NACIONES IBERIQUES, 500 pessetes trianualment. 150 pessetes anualment. Cts. 5

D. Joaquim Costa y Coll

HA MORT CRISTIANAMENT

(E. P. D.)

Sos desconsolats, esposa Caterina Borrell, fills Joaquim, Pere y Teresa, fill polític Josep Oller y Planells, néts, germà y germanes, germans y germanes polítiques (presents y ausents), nebots, cosins y demés parents participen a sos amics y coneguts tant sensible perdut y els preguen el tinguin present en ses oracions y se serveixin assistir avui, dilluns, dia 2 del corrent, a la casa mortuoria, Cervantes, 1, pral., a les onze del matí, pera acompanyar el cadavre a l'iglesia parroquial y d'allí a sa darrera estada, Cementiri nou.

No's convida particularment

Grans magatzems EL SIGLO

ACTUALMENT EXPOSICIÓ ESPECIAL Y VENDA

Trajos y confeccions pera senyor, senyora y nens

OCCASIONS ESPECIALS EN

Tel·lits y estampats de cotó. - Trajos y abrics pera senyor y nen. - Mantos de punt de llana. - Corbates. - Gèneros de punt, etc., etc.

SECCIÓ D'EFECTES D'ESCRITORI (planta baixa)

Veritable regal - Dietari EL SIGLO pera 1909

El més complet, útil y econòmic. Conté infinitat de dades útils. Complet tractat de cuina pràctica. Històries, caricatures, Plànols de localitats dels principals teatres. Roba a la bugadera. Dies de visita, etc. Acompanya ademés a cada Dietari un

MAGNIFIC PLÀNOL DE BARCELONA

tirat a varies tintes tamany 62 per 82 centímetres. PREU 0'75 UN.

El Dr. L. TORRENTS OIDO, GARGANTA y NAS, metge del Consultori Otorinolaringològic Municipal, ha traslladat el seu despatx a la **Plaza Beat Oriol, 8, primer.** - De 3 a 6. Festius, de 10 a 12.

FUNERARIA FERRAN 8, Palla, 8
TELÈFON 949

INSTAL·LACIONS COMPLETES PERA AIXECAR AIGUA MOTORS

A GAS, BENZINA, GAS POBRE, ETZ.

Preus econòmics y resultats garantits. Nombroses referències.

DAVID FERRER Y CIA S. EN CTA

CORTS, 586. - BARCELONA

MOSAICS E F ESCOFET & C

Ronda Sant Pere 8

APRENENT

'n necessita un an aquesta impremta

ACADEMIA AINAUD

CORTS, 638 (ENTRE PASSEIG DE GRACIA Y CLARIS)
Solfeig, armonia, piano, violi, violoncello. Detalls en magatzems de música.

El plet de l'Unió Catalanista y "Metral·la"

Confessem, ab tota sinceritat, que lo darrerament succeït entre l'Unió Catalanista y "Metral·la" ens ha afectat dolorosament. No pàs perquè nosaltres tinguem, com tenen molts, una por pusillanme a les polèmiques, a les diferències, a les eternes lluites del pensament y de la vida; sinó pel caràcter personal y lamentable de la qüestió present.

Volem dir ben alt, ara que trobem una ocasió propícia, que en el plet entre la Junta Permanent de l'Unió y el setmanari "Metral·la", hem observat nosaltres una actitud de serena imparcialitat. Qualsevol que sigui l'opinió que'n mereixin les seves mesures preses per l'Unió—y declararem que'l nostre parer no és favorable a aquesta—hem procurat mantindre en un terreny neutral, sense que això signifiqui que renunciem a exposar el propi parer.

Ans del consell general de l'Unió Catalanista no en parlàrem ni en pro ni en contra dels uns o dels altres. Després del consell, publicarem una ressenya de la discussió haguda, ab l'intenció honrada de dir la veritat, sense parcialismes de cap mena. Aquest propòsit nostre respaldaria prou bé en la mateixa ressenya. Y bé: com ens fou agrada aquesta imparcialitat? Doncs, publicant la Permanent de l'Unió una comunicació contra EL POBLE, que fou escampada per tot Catalunya, ab el sant intent de fer-nos quedar en ridícul davant del públic catalanista, lo qual deia textualment:

«La Junta Permanent de la U. C. en la sessió tinguada ahir d'indivís, entrant y sortint, acordà per unanimitat dirigir en els diaris *La Veu de Catalunya* y *El Poble Català*, l'ofici que's transcriu, acordant a l'ensenyament enviarlos copia a tots els periòdics adherits a l'U. C., pera que'l publiquin en les seves planes:

«La Junta Permanent de l'Unió Catalanista, en sessió d'ahir prengué l'acord de dirigir-se a vostè manifestantli que ab greu disgust ha vist que en l'informació del darrer Consell General d'aquesta Unió ha publicat aqueix diari, se «falta l'exactitut y a l'imparcialitat que han de ésser inseparables de tot relat de fets concrets» que altremet en aquest cas poden ésser testis moniat per nombrosos y respectables persones.

«Visqui molts anys.

«Barcelona, 27 d'octubre de 1903.

«El Secretari, A. SANSALVADOR»

La comunicació transcrita, senyor Martí y Julià, constitueix una ingratitut y una indecència. Això's pot veure — y ab prou feines — ab un periòdic enemic, però no ab un diari com EL POBLE que havia tingut sempre pera l'Unió y pera les seves personalitats totes les atencions y deferències. Y tot això queda més de relleu el cas present, en que la desautorisació és perfectament injustificada.

Vol escoliar un moment, ab una mica de calma, senyor Martí y Julià? Suposem que en la ressenya d'EL POBLE s'hi contenia — en tot cas seria involuntariament— alguna inexactitut. Aquesta, o no era important, o tenia realment importància. Si no era important, la protesta de la Permanent és sobrer y injusta; si tenia importància, lo que havia de fer era dirnos en lo que'ns apartàvem de la veritat. Y nosaltres, en cas d'ésser justa la queixa, hauríem aclarit llealment el punt obscuro o inexacte. Quina necessitat tenia la Permanent de sortir protestant com si haguessim falsificat lo succeït en el consell general? Com és que en el seu comunicat no cita tant sols quins eren els punts tergiversats? Se'ns vema a dir, en plena calma, que mentim. Però no se'ns deia quines eren les mentides nostres?

Reflexioni, reflexioni el senyor Martí y Julià, ab aquella serenitat que tant necessitem tots, y judiqui després si el seu procedir ab EL POBLE ha estat tot lo correcte que la nostra pròpia correcció ens feia esperar.

EL POBLE CATALA y els homes que representen la seva política, han guardat sempre les degudes consideracions a la

SUSCRIPCIÓ

PERA EDITAR ELS ARTICLES DEN PI Y MARGALL

Suma anterior.	Pessetes
Josep M. Vallès y Ribot	25
Pere Rahola	1
Albert Bastardas	1
Amadeu Hurtado	1
Santiago Rusiñol	1
Juli Marial	1
Tomàs Torrent	1
Joan Ferrer	1
Anton Ampomar	1
August Barberà	1
Joan Molero	1
Daniel Amorós	1
Camil Cots Salvans	1
Anton Llevat	1
Joan Torrents	1
Camil Cots Ferrer	1
Julià Pérez Carrasco	1
Francesc Roig	1
N. Claramunt	1
N. Palà	1
Rafel Clossas	1
Evarist Mas	1
Joan Barera	1
Anton Julià	1
Carles Castells	1
Joan Enrich	1
Emili Vidal	1
Alexandre Cabré	1
Albert Coll	1
Ignasi Masó	1
Jaume Aragay	1
Tomàs Llobet	1
Alexandre Dalmau	1
TOTAL	153

Segueix oberta la suscripció al Centre Nacionalista Republicà del passeig de Gràcia, a la Redacció de "Metral·la" y a la d'EL POBLE CATALA.

La present suscripció pública se fa ab la quota d'una pesseta, podent cada ciutadà inscriure's pel nombre de quotes que vulgui. Cada una d'aquestes quotes donarà dret a un volum de l'obra, pera lo qual s'entregará als que's suscriurien un resguard, que servirà pera recollir oportunament el tomo editat.

Així, doncs, els que contribueixin a la suscripció no faran més que pagar per endavant el volum, y encara això a mitja del valor, car l'obra serà posada a la venda pública al preu de dues pessetes.

Les entitats autonomistes y republicanes de Barcelona o de fora, que desitgin obrir en els seus locals llistes de suscripció, no tenen més que posar-hi en coneixement de la Secció d'Estadística y Propaganda del C. N. R., la qual facilitarà les mesures necessàries.

Han obert llistes de suscripció el Foment Nacionalista Republicà de Reus y el Centre Federal de Palamós.

UNA BONA NOVA PODEM COMUNICAR AVUI ALS SUSCRIPTORES A L'EDICIÓ DELS ARTICLES DEN PI.

S'HA ENCARREGAT DEL PRÓLEG DE L'OBRA L'EXCMO. ESCRITOR DON GABRIEL ALONSO, QUI AIXÍ APLEGARÀ GLORIOSAMENT EL SEU NOM AB EL DE L'INSIGNIE MESTRE DE L'AUTONOMISME.

La llei d'alcools al Congrés

RECTIFICACIÓ DEL SR. ZULUETA

EL DIA 27 D'OCTUBRE

Quando se trató de la desgravació de los vinos, que era el argument de S. S., entoncos no havia motiu para que nosotros dijéramos nada; el señor ministro de Hacienda de entonces proponía la desgravación de los vinos y todos los viticultores que nos sentábamos aquí creíamos que lo mejor que podíamos hacer era callar, porque si alguna observación se nos hubiera ocurrido, yo, lo decido con toda sinceridad, habría sido para poner ciertos reparos y para discutir aquel proyecto, porque nosotros preveíamos que el resultado no tenía que ser todo lo satisfactorio que estaba en la intención de aquel señor Ministro, y como todos deseábamos; pero llamamos por temor de que estos reparos y estas observaciones nos pudieran perjudicar el éxito de la reforma, y preferimos juzgar por sus resultados, como ahora lo hacemos, a discutir a priori y ponerla entorpecimientos.

Respecto al éxito de la desgravación de los vinos habría mucho que hablar, porque si no ha dado de momento los resultados que su autor esperaba, que todos deseábamos, nosotros los primeros, es porque en esta materia no suceden las cosas de una manera precisa y matemática, como acontece en otro orden de ideas; hay una confluencia de elementos, de factores, cuya coordinación es muy difícil hacer por el pensamiento humano, ni determinar siquiera a posteriori el papel que a cada uno de ellos corresponde.

Por consiguiente, en este problema de la desgravación de los vinos hay una infinidad de elementos, en cuyo análisis yo ahora no quiero entrar, porque nos desviaría del punto cardinal, pero que sería preciso para poderlos explicar lo que se ha llamado el fracaso de la desgravación de los vinos y nos pondría en el camino de la reforma que debería hacerse. Pero indicaba ayer, y repito hoy, porque creo que estoy en lo cierto, que una de las causas principales de la desgravación de los vinos no haya dado de momento todo el resultado que se esperaba, es precisamente el que al mismo tiempo estaba vigente la ley de Alcoholes, cuya modificación queremos, ley que hacía en todas las ocasiones, aun sin los derechos de entrada para los vinos en las ciudades, que hubiera una situación provechosa para los viticultores, para los que hacían un mal uso del comercio a que se dedicaban.

Y vamos a la cuestión concreta que se ha de discutir. La situación especial de la viticultura obliga a señor Bergamín a preguntarnos si nosotros pedimos en son

de justicia ó en son de favor la diferenciación que es objeto de nuestras demandas. Yo no sé si sería una discusión algo metafísica el entrar a examinar si pedimos por justicia ó por favor lo que pretendemos; creo que sería perder el tiempo en tiquis miquis teóricos el emplear en dilucidar este punto; pero sí le digo a S. S. para atenerme a la realidad de las cosas, que en los años en que el vino ha estado sujeto al impuesto de consumo en la forma en que lo ha estado, y luego con la ley de Alcoholes, favoreciendo de una manera extraordinaria la sofisticación de los vinos, se ha creado a los vinos una situación en el mercado interior que hace necesario sin discutir si es de justicia ó de favor que intervenga el Estado en la forma que nosotros pedimos para restablecer el juego natural de los elementos económicos que actúan en esta materia. Y aquí viene el argumento: el señor Bergamín analizaba los argumentos en que me apoyé ayer, y decía respecto a la facilidad de la destilación del alcohol y a la sofisticación; ¿qué resultados ha dado la ley? Pues ha dado el siguiente resultado: cuando se establecieron los derechos extraordinarios de 80 pesetas para el alcohol vírico y 110 para el alcohol industrial, con esta cuota tan elevada, exceso que el señor Ministro reconoce con mucha razón en el preámbulo del proyecto de ley, con esta cuota tan elevada, lo que se ha conseguido, y esto creo que está en la conciencia de todos los funcionarios de Hacienda, es hacer que se contriga en el país el hábito de la defraudación. (El señor Andradé: Un poco antiguo es eso.—El señor Romero: Es una verdad que no la puede negar nadie).

Será antiguo el hábito; pero precisamente porque antiguo, el germen de esa enfermedad, ha sido tan grave el que se la haya dado pábulo en este margen tan crecido y una cuota tan elevada. Aquí ha estado el mal más grave de que nosotros no podemos lamentar, y la consecuencia de esto ha sido que, como no ha entrado el comercio del vino en su juego natural y propio, sino que la destilación del alcohol y el comercio del vino han obedecido a un régimen puramente artificial, a un régimen de defraudación, nosotros, en realidad, no sabemos a qué atenernos; y yo sostengo, he sostenido siempre y hasta ahora no se me ha dado absolutamente ninguna razón que me haga rectificar mi juicio, que en España no existe una verdadera producción de vino; lo que existe es una falta de vino natural, cosa que parece un poco caprichosa, pero que creo que obedece a la realidad de las cosas. No existe sobreproducción de vino, porque hay que considerar, y en esto he de rectificar el juicio del señor Bergamín, que la viticultura en España no está tan avanzada como quiere suponer S. S. y como opan muchos.

El señor Bergamín citaba el ejemplo de la Rioja, que no es único en España; sino que es el sitio en donde se ha dado mayor amplitud al negocio; citaba, digo, el ejemplo de la Rioja, y yo le podría citar, y no le cito por temor de que la memoria me sea infiel y lo sentira, una infinidad de marcas de cosecheros españoles para vinos de mesa, que hoy por hoy pueden competir en la inmensa mayoría con los vinos extranjeros, y que hoy por hoy satisfacen por completo la posibilidad que tiene el consumidor de pagar estos vinos, porque estos vinos cuesta mucho dinero hacerlos y no se pueden vender a un precio que los haga asequibles a la mayoría de los consumidores. (El señor Bergamín: Eso es innegable, no he citado más que algunos casos; pero ninguno de esos cosecheros quea el vino).

No tan sólo hay infinidad de marcas de vinos que se venden embotellados, que es el ideal que comparto con S. S., a que tienen que ir todos los cosecheros, sino que además se ha de consignar, para honor de nuestra producción, que las condiciones intrínsecas de nuestros vinos los hayan preparado de forma que, con marcas suyas, nos hayan desalojado de los mercados extranjeros, utilizando las mismas armas que nosotros les proporcionáramos; pero era porque la bondad de la primera materia les permitía hacer esto en condiciones que no les consintiera sus propios.

De manera que no hay la inferioridad que se supone, puesto que tenemos vinos de marcas bien acreditadas, bien elaborados, que constituyen la masa de cultivos; pero hay otros, que no sé si son mayoría o minoría, porque esto es difícil de afirmar; hay una cantidad de vinos, que a veces por condiciones climatológicas, otras porque el viticultor no tiene medios para hacerlos, por una infinidad de razones, no salen tan perfeccionados como sería de desear y como lo son otros vinos. Además, como indicaba ayer, y tengo interés en repetirlo, puesto que a esto le doy importancia, hay sobranes que no son sobranes, de la totalidad de la producción española, que son únicamente sobranes de determinadas localidades, y como estas localidades hacen el precio porque hay la cotización de ellos, el sobrante que existe en Villafraña del Panadés des termina una baja en el precio del vino que repercute en todas las comarcas españolas. Pero esa baja no autoriza a decir que hay sobreproducción en España; lo que hay es un exceso de existencia en los almacenes del Panadés, y eso es un caso de existencias produce esta baja, de la cual se aprovechan los comerciantes de toda España; pero esto no autoriza a sostener, como se viene sosteniendo, que exista una sobreproducción en España; lo que no hay en España es un mercado suficiente para pagar bien el vino que se elabora, en relación con el coste que tienen los vinos, y en proporción también con el empleo de tiempo, de inteligencia y de capital que es necesario invertir para la preparación de esos vinos y que han empleado las grandes marcas, empezando por la del marqués del Riscal y todas las demás que pueda haber.

De todo esto, resulta que, como en muchas otras cosas, no sufrimos las consecuencias de una competencia de perfección en la producción; sufrimos las consecuencias de la miseria y de la inferioridad en ciertas cosas. Basta que exista en el mercado un hectolitro más del que pueda haber, para que este hectolitro determine una baja en el precio; hasta que exista en el mercado un vino de inferior de

D. MARTI Y JULIA

Plana literària de "El Poble Català,"

LLIBRES CATALANES

COMIAT

El dilluns que ve, si Déu vol, amics llegidors meus, us escriuré la meua acostumada crònica desde terra estrangera, desde Alemanya, ont tinc d'estar absent de la meua volguda terra durant tres anys pera dedicarme a l'estudi de la Filologia. Permeteu-me, doncs, que sortintme avui de la rigidesa del tema literari que m'imposa la meua obligació setmanal, m'entretingui ab vosaltres comentant la significació del meu viatge i del dels meus dos companys que ab mi envia la nostra Diputació a estudiar en terra estrangera.

Es una voluntat ineffable la que sento ab aquesta ocasió en declararme delectable a una edat en que, seguint innumerable exemples de casa nostra, podria sentirme temptat de sentir plassa de mestre, anque les de petit mestre, extraviat per una impressió exagerada i pedantesca de la modesta obra de poeta i de crític que porto realitzada. Vivim en el país clàssic de l'instint, ont domina en la pura intuïció, la pura intuïció, ont tot hom que sigui dotat una mica per damunt dels demés de facultats intel·lectuals, se sent ab vocació de Geni i ha de dir la seva en totes les matèries controvertibles y se constitueix doctor per dret innat de comuni re scilicet.

Som una espantosa república d'autodictadors rebels a tot jor de disciplina científica, mancats de tot sentit orgànic en l'esfera de la nostra cultura; llegit de banders intel·lectuals corrent aventures fantàstiques y sense finalitat fixa pels camps de la consciència y esperant solament de l'eterna la treballa imprevisita d'un ric bot per enquirirlos desordenadament en l'arca mal forjada de la nostra intel·ligència y deixarlos abandonats un instant après seduits per la visió o l'esperança d'altres trossos escassos.

Això no pot continuar si és que volem seguir avançant. Fa temps que Catalunya està perillósament aturada en el camí del seu progrés espiritual, y tot perquè no s'ha resolat a donar el seu pas decisiu en la seva gloriosa odessa després d'haver avarat el primer pas de gegant representat per la creació de la seva literatura y del seu art. Aquest segon pas decisiu ens l'ha de fer donar la Ciència; no la ciència en el seu sentit estricte, precisament; sinó en quant significa un procés general de conciliació y de mètode en tots els ordres de la nostra espiritualitat, aplicable, plenament aplicable a la mateixa esfera de la literatura y de l'art.

Però la ciència, aquesta gran Ciència moderna ànima del món civilisat, no pot ésser assolida ni apropiada sense una prova humil·lació, sense un dur sacrifici de tot l'orgull indomable de les nostres espontaneïtats individuals, dur sacrifici per a nobilitats, gentils d'un rei al cosa, llatins degenerats que no havem servat de la tradició de la nostra rassa gloriosa sinó culte a l'instint personal sense l'influència moderadora y reguladora de la gran disciplina col·lectiva. Els precisos que renunciem a ésser patrons y ens fem obrers, que renunciem a ésser mestres pera ésser deixebles y que, com diu una antiga màxima grèga ab pregon sentit pràctic, aprenem a obeir pera saber manar.

Un nou període s'hauria d'obrir en l'era heroica de la nostra regeneració nacional; y aquest període hauria d'ésser batejat ab el títol de la primera part del Wilhelm Meister de Goethe: «Anys d'apprententatge». Catalunya com l'heròe d'aquest llibre immortal està cercant el seu destí y no l'ha troba. Y no l'ha troba fins que entrant resoltament en aquesta segona etapa acaba d'acabar y d'eliminar les orientacions del seu instint, les impulsions innates de la seva intuïció, que han produït l'originalitat espontània del seu art y la seva literatura, ab la llum de la consciència plenament disciplinada, ab l'acceptació y l'assimilació del règim de la ciència implantat en totes les manifestacions de la seva vida, que ns donarà el sentit orgànic que tant ens manca pera arribar a constituir un poble verament modern.

Plenament consensuat de tot això, jo no he dubtat, amics lectors, y com jo molts altres, en anar resoltament al sacrifici, mal que sigui inter, de totes les meves cares espontaneïtats, de tota la meua poca o molta potència de teorització intuitiva, aporfitant, com faig ara, l'ocasió d'una llarga estada a l'extranger pera recomensar la vida d'estudiant, la vida universitària, pera emprendre seriosament la meua reeducació intel·lectual humil·lant la meua vanitat al nivell del més ínfim estudiant que comenci la carrera. Y precisament la matèria que vaig a estudiar és una d'aquelles en les quals més destrosses ha fet la desenfrenada tempesta de genialitats teoritzadores dels nostres intuitius; me refereixo a la Filologia que a tots nosaltres, com vaig dir en altres ocasions, ens fa l'efecte de pertanyer al domini comú, a la serie d'ides innates quan s'aplica a la nostra llengua, sols pel fet d'ésser catalans.

Cada dia hauríem d'ésser més nombrosos els joves catalans que anem a Apendre en els grans centres de cultura estrangers: el dia en que siguem llegit y poguem infiltrar en l'organisme decadent de la nostra vida intel·lectual la seva vigorosa dels nous mètodes científics per a que s'extenguin per totes les esferes de la nostra intel·lectualitat, Catalunya haurà donat el segon pas decisiu en el seu progrés, com havem dit més avant, y haurà entrat en plena fase d'aprenentatge.

Escampemnos, doncs, als quatre vents, tots els qui sentim intensament la set terrible del saber y la prujia atormentadora de l'acció, pera posar una y altra al servei de la nostra gran obra patriòtica. Escampemnos per tot el món cantant joiosament, y fentme'l nostre himne, aquells versos que troben en l'obra esmentada del gran autor del «Faust».

«No reusis arrelat al sol,
Anem, atrevit! Anem, camina».

Un cap y un bras, ab una forsa joiosa,
Per tot arreu sol a casa llur.
Per tot ont el sol ens illumina
Som lliures de nequits;
Es pera escamparnos damunt d'ella
Que la terra es tant gran!

MANUEL DE MONTOLIU

Epigrammata

A la Creu del Cisne

Immensa Creu del Cisne qui triomfahent fulgures
ab un vibrar d'estrelles guaitant sobre'l zenit,
y un baume de martiri difons en les altures
damunt les tenebroses elictres de la nit.
Perfums de misteri les vestidures obscures,
tes cines ferides ragen la sang de l'infinit,
y en tot l'eny invisible les gèneres futures
expien ja'l suplici fatal de l'esperit.

D'un gran secret recondit ets l'inscripció gravada
sobre la corva negra de la suprema arcada,
entre l'esbort profètic de les constel·lacions.
L'enigma etern passades d'incomprès jeroglífic,
y ab la llum qui desborda del teu estol magnífic
d'un crisma fèrtil regues el palular dels móns.

Consumació

La teva copa ostenta l'esbeltesa dels lliris.
Un pit de verge, un dia, n'emmollià la buïd.
Són crestall, quan ressona, sobre'l matís d'un iris,
per celestials llunyarides difon la vibració.
L'encor de la teua llavis, foc de dolços martiris,
florix en doble arcada, rosa de tentació.
Jo vull que sobre l'ala dels meus versos inspis
la gracia fugitiva del teu futur petó.

Oh moviment! oh gracia! Quina alta poesia
la conjunció amorosa dignament cantaria
de la copa y la boca per l'unció del vi!
Heu: després en la copa jo beuré la besada
com en el fons d'un càlzer ont la sang consagrada
tall en l'espuma d'oil del nostre ardent sumit.

Les quatre presentalles del meu sonet

Primer quartet, de porpra y evori. Es la quadriga
qui ab ta boca purpura ritmí gloriosament.
Les vermelles crines són antorxes, amaga,
qui en l'ala dels meus versos devoraran el vent.
Segon. Carro d'or pàlid com ta dorador d'espiga,
dels meus ocults ensonnis l'aportarà'l present.
La meua mà d'atleta són doble tronc castiga
quan sobre'l meu vers ferri se revolta furient.

Plena de llum, formaves una alta melodia.
El teu cos era misteri y els teus ulls claretat.
Vagavau'teu ensonnis sobre l'alta del dia
al sol d'un riu qui brolla de la divinitat.
Y sorgint alia enfora, creava l'harmonia
d'aquest poema únic l'ardorosa Ciutat.
Llavors l'hinne qui acorda sons de trompeteria
y campanes de torres entona de tu ha canotat.

Alia es gran. Més al beure en la fontana
els besties de la llarga caravana,
sona en el fons com una queixa muda;
y rimat'só de la corrent tranquila
el panteig de la naide vensuda.
Y aigua, dels morros, lentament destila.

La corona

Transparencia diamantina,
hora d'insalable pau.
Sembla que una veu divina
dia als homes: Adorau!
Sobre l'Àfrica piscina
ont se reflecta un cel blau,
la vella branca s'inclina
y fins a l'aigua decua.

Jo d'aquest humil ramatge
qui en respectuós homenatge
graciosament s'abandona
entre un doble abim profund,
vull doblame una corona
per l'altessa del teu front.

GABRIEL ALOMAR

La mort del gós

I
El seu amo l'havia anomenat Turc.
Era magre, groc, trist, de poca alsada
y de morro punxagut, ab unes aures
cortes y mal tallades, que sempre sangue-
javen, y una cua que's dressava sobre's
flancs com un tinyós punt interrogant.

A l'istiu Turc anava al camp, guardava
les varques, borbava per la llargada de les
rutes darrera dels veïns y dels caminants,
lo qual li valia força puntades de
peti y forsa cops de pedra. La seva gran
joia era, en mitg d'un rostoll tapissat de
herba naixenta, aixecar una llebrera que
fugia davant d'ell y a través de cloys
y recs, perseguida donant bots enormes
y ab corregeides folles, de les quals tor-
nava, ofegat pel panteig, ab la llengua
penjant y riant de suor.

A l'hivern, quan el bestiar se queda a
l'estable, engorronit sobre'l jas calent, Turc
restava en el seu cau: una miserable bota
sense fons y sense palla, dintre de la qual,
tot el sant dia, dormia enrotllat en forma
de bola, o bé, llargament, se gratava. Men-
java un minso y fastigós aliment, fet de
desperdicis y d'aigua salada, que li por-
taven en una ribella de grés escantonada,
y cada vegada que algú a qui el no conee-
ia penetrava al corral de la masia, se tri-
rava d'un bot fins a l'extrem de sa cadena,
y mostrava els claus tot roncant.

També acompanyava al seu amo en les
fures, quan aquest tenia un vedell per ven-

dre, un porc per començar, o parades a fer
en els hostals de la vila.
Per lo demés, era resignat, fidel y des-
graciat, com són tots els gossos.

II

Una vegada, al cap al tard, tornant d'una
d'aquelles fires llunyanes ab son amo,
aquest se deturà en una taverna de vilatge,
y Turc el perdé. Mentre son amo en-
golia gots de beguda, el gos se'n ha-
via anat a voltar pels encontorns, furgant
avidament els munts d'escombraries, pe-
ra desenterrar un ós o algun regal de
aquest genre. Quan tornà a entrar a la ta-
verna, tot avergonyit de la seva escapato-
ria y ab l'esquena disposada a rebre's
cops, no hi trobà més que dos pagessos mitg
ubriacs, que li eren completament desco-
necuts y que l'auxuriaren a puntades de
peti. Turc se'n anà.

Se feta de mitg, a dreta y a esquerra,
del camí, els camps s'inondaren d'ombra
moradenda. Com sigui que la llum sortia
y s'alçava en un cel sense núvols, Turc
assegurà sobre les anques, y, ab el coll
estirat y la testa dreta vers el disc as-
tral, durant llarg estona, molt llarga es-
tona, udolà en la soletat:

—Hud! Hud! Hud!
—Per totreu el silenci regnava.
—Hud! Hud! Hud!
Solament els gossos de les masies veïnes
respongueren desde les profunditats de la
nit als sanglots del pobre animal.

III

El senyor Bernard, notari, sortia de casa
seva a punta de dia, y es disposava a
fer la seva passejada de costum. Anava
enterament vestit de casimir negre, tal
com pertoca a un notari. Més, com que
això era al pic de l'istiu, el senyor Ber-
nard havia cregut poder alegrar el seu as-
pecte sever ab una ombra d'alpaca blan-
ca. Tot dormia encara en el poblet; ab
prou feines si algunes tavernes obrien llurs
portes y si alguns terrassans, ab els llurs
picots a l'espatlla, se'n anaven, ab pas
feixuc, cap a la feina.

—Vosté sempre matiner, senyor Ber-
nard! li digué un, saludantlo ab respecte.
El senyor Bernard anava a respondre —
car no era orgullós— quan vegé venir, del
fin del passeig, un gos tant gros, tant ma-
gre, tant trist, tant ple de crocses y que
semblava tant fatigat, que'l senyor Ber-
nard, instintivament, s'aracera a un pla-
nat. Aquell gos era Turc, el pobre, el la-
mentable Turc.

—Oh, oh!—feu'l senyor Bernard.—Vet-
quí un gos que jo no coneixoi!
En les petites viles, se coneix a tots
els gossos, lo mateix que es coneix a tots
els veïns, y l'aparició d'un gos desconegut
és un esdeveniment tant important, tant
torbador, com la d'un extranger.
El gos passà per davant de la font que
es dresa al centre del passeig, y no s'hi
deturà.

—Oh! oh!—se digué'l senyor Bernard.—
aqueix gos, que jo no coneixoi, no's de-
tura a la font. Oh! oh!, aqueix gos és
rabios, evidentment rabios...
Tremolant, agafà un roc. El gos aven-
sava, trotant dolçament, ab el cap baix.
—Oh! oh!—exclamà'l senyor Bernard,
que s'havia tornat groc com la cera.—
Ja veig l'escudria. Oh! oh! Auxili!... l'es-
cudria!... Auxili!

Y desde darrera d'un platà tirà la pe-
dra. Però no tocà al gos. Aquest mirà
al notari ab els seus ulls dolços, repre-
ngu'l seu camí y s'allunyà.
IV
En un moment, el poblet fou despatrat
per aquesta nova alarmant: un gos rabios!
Els visatges encara embotornats per la
dormida, guaitaren a les finestres; colles
d'homes ab mànegues de camisa, de do-
nes en camisola y ab gorra de dormir,
se formaren, ab animació, a les portes.
Els més intrèpids s'armaren de forques,
d'aixades, de rastres; el fuster gesticula-
va ab el seu ribot y el carnicer ab el seu
tallant; el sabater, un petit geperut, de
migriure obsc, gran llegidor de noveles
per entregues, proposava suplicis espàn-
tosos y refinats.

—Aont és? Aont és?—
Mentre el poblet se posava en estat
de defensa, s'exaltava la gent, el senyor
Bernard havia despatrat al batlle y li con-
tava la terrible historia:
—El gos s'ha abronat damunt meu, ab
la baba a les dents; y una mica més me
mossega, senyor batlle!—exclamà'l senyor
Bernard, tot palpitant les cuixes, les pun-
talleres y la panxa.—Oh! oh! jo n'he
vist molts de gossos rabiosos, però el meu
vostre batlle, mai, mai n'he vist cap de
tant rabios, de tant terrible. Oh! oh!
El batlle, molt digno, però també molt
perplex, abaixava'l cap, reflexionant.
—Això és greu! molt greu!—murmura-
va.—Però n'estieu segur de que és tant
rabios com veu?

—Sí és tant rabios com diel—cridà'l
senyor Bernard, indignat.—Sí veu l'haques-
sui vist, si haguessiu vist l'escudria, y els
ulls injectats, y el pel erissat! Allò no
era un gos; era un tigre, un tigre, un ti-
gre!
Després, devenint solennal, mirà cara
a cara al batlle y prosseguí lentament:
—Escultu, senyor batlle, se tracta de política,
senyor batlle; se tracta de la salut dels
habitants, de la protecció de la salut;
ho repetixo, dels ciutadans. Si vos ós
desenteneu de les responsabilitats que te-
ni, si no preneu desseguida una deter-
minació enèrgica, os en penedireu aviat,
senyor batlle; soc jo qui os ho dic, jo,
Bernard, notari!

El senyor Bernard era'l quefe de l'oposi-
ció radical y l'enemic del batlle. Aquest
no dubtà més, y li envià al guarda-termes.
V
Turc, refugiat a la plassa, aont ningu
gosaava acostarse, s'havia assegut tranquila-
ment. Rosegava un ós de motió que tenia
entrel els seus peus creuades. El guar-
da-termes, armat ab un fusell que li dei-
xà'l batlle, y seguit d'un corteig nombros,
avensà fins a dues passes del gos.
Desde'l balcó de cà la vila, el batlle, que
assistia a l'espectacle ab el senyor Ber-
nard, no pogué estarse de dir en algrú:
—Y, no obstant, aquest gos menja!
ab la mateixa veu que degué fer Ga-
lileu pronunciant la seva celebre frase,
—Sí menja! l'horrible animal! l'hipó-
crita!—respongu'l senyor Bernard, y di-
gim: ab guarda-termes, ordenà:
—No fhi acostis, imprudent!

L'hoia devingué solennal.

El guarda-termes, ab el kepis sobre la
aurella, les mànegues de la camisa arro-
gassades y el visatge animat per una fe-
bre heroica, carregat'seu fusell.
—No vagis depressa!—digué una veu.
—No erris el tret!—digué una altra.
—Apuntal al cap!
—No, més val a l'espatlla!
—Atenció!—feu'l guarda-termes qui,
sens dubte perquè li feia nosa, llençà ab
un geste violent el kepis, que rodolà d'ar-
rera seu, per la pols.—Atenció!
Y apuntà al gos, al pobre, al lamentable
gos, que havia deixat el seu ós, mirava
a la gentada ab els seus ulls dolços y por-
rosos, que semblava donarse compte de lo
que tothom volia d'ell. Un gran silenci
succeí al tumult; les dones se taparen les
aures, pera no sentir la detonació; els
homes se reuillaven; s'apretaven l'un ab
l'altre. L'angoixa correnia a la multitud,
en espera de quelcom d'extraordinari y
d'irribie.

El guarda-termes seguí apuntant.
Pam! pam!
Y a l'ensens escatà un crit de dolor,
estrident y perllongat, un udol que omplí
la vila. El gos s'havia aixecat. Caminant
pensament ab tres peus, fugia, deixant
caure al seu darrera petites gotes de sang.
Y mentre el gos fugia, fugia, el guarda-
termes, estupefacte, mirava'l seu fusell; la
multitud, caotidada, mirava al guarda-ter-
mes, y el batlle, ab la boca oberta, mirava
al senyor Bernard, ple d'horror y d'indigni-
fació.

VI

Turc ha corregut tot el dia, dansant de-
plorablement sobre ses tres potes, atur-
ant-se devegades pera llupar sa ferida, y
tornant a emprendre la marxa, enseguent;
ha corregut per les rutes, pels camps, pels
villages. Més per tot arreu la nova l'ha
precedit, la terrorífica nova del gos ra-
bios. Els seus ulls són ferotges, el seu
pel erissat; de la seva gola raja una bo-
ba vermella. Y els vilatges estan sobre les
armes, y les masies s'erissen de fals. Per
tot arreu cops de pedra, cops de bastó,
trets de fusell! El seu cos no és més que
una llaga, una llaga horrible de carn vi-
va y estripada que rega de sang la pols
del camí, que enrogeix l'herba, que co-
lorà els recs ont se banya. Y'l gos fug,
fug sempre, y enseguat ab les potes, ab
les mates d'herba, perseguit sens treva pels
crits de mort.

Al capvespre, entrà en un camp de blat,
de blat alt y madur, les belles espigues d'or
del qual l'oreig gronxa suauement. Els
flancs pantejants, els membres arronsats,
s'ajeu sobre un lit de roses, y allí,
mentres les perduts joies fan el reclat,
fug sempre, y enseguat ab les potes, ab
les mates d'herba, perseguit sens treva pels
crits de mort.

que dormien en la llum magica y esclatant.

OCTAVI MIRBEAU

Del cant de Lord Ronald

En mitg totes les liles la lira de Ronald tenia un únic
so...
Era la flor dels llacs que abaix de la montanya
brillaven de blau,
era l'arbre dels cims, despenat de branques, fet de
foc y de foc,
y tot fèu.

Guaita a dalt del mont brillar sobre la neu el cant de
Lord Ronald;
guaita avui, oh donat el cant, conte d'amor que't porto
de lo alba
és la llegenda vella qui posa raigs de llum sobre el
foc matinal.

Voldria que't vingues ab tot l'encís, el cant, d'un foc en
l'habit.
No ho és foc en els cims el cant de Lord Ronald;
mell de fortit;
com un misteri ó fondo si'l miro a dins tos ulls en nit
el foc perdut.

Allà, a dalt de les cimes, al roig esch, un jorn d'anar-
ven els danses;
era'l foc qui marcia les herbes y les flors sobre's ca-
bells florits...
Els besos llurs volaven, guspires d'aquell foc, sobre's
capells brillants.

La lira de Ronald en mitg totes les liles vibrava dolça-
ment,
—Escoltals aigua fresca, oh donat els sons de la so-
nata, brot d'ont el cor
El foc en la nit, mar, seta's esplendents cels, era un
vaticel adent.

Parlava goig y somnis mentre's amants dansaven de
Lord Ronald el cant
oreig de bosc y besos eren font en la nit dolçment re-
morejant...
—Oh donat a dins tos ulls el cantic hi ha caigut, estel
guspijant!

Hi brillà a dins tos ulls el cant de Lord Ronald com
llum en els abims.
—Aquest matí dos aigles, parella enamorada, han des-
parat, a dalt del mont, sobre's cims,
—Escoltat donat el cantic que jo beure en tos ulls
espurneigs sublims.

—El cel era una copa vessanta de claror y flama aquest
matí,
Els crits de les dos aigles, caient damunt la copa, la
feien sobreixi:
xarabots de llum pel cel, vi encés de foc y dia, marca ven
llum!

—Oh! la besos de les aigles quan jo anava a la lluita y el
riu cantava lent.
En els seus besos els besos eren l'estrofa, brasa, d'ont
poema d'escuma,
—Escoltat l'estrofa, oh donat sobre'l blau perdut a
sol fèu.

—Com a salut de guerra ha anat vers a les aigles mon
guaitat d'ocor...
La neu de les altures no era pas més alta que'l crit del
meu corcer...
Danceu amants y aimes aquesta nit de flames el vostre
amor primer!

—La joia us posà als llavis el roig de ma foguera qui
brilla en el cel...
Les aigles coronaven les congestes del lluny mon roig
a baix, arran del aigua dels llacs tranquils, sobre's cims,
llibre per guaitat!

—Se feia un clam de lluita per totes les amplaries del
horitzó claud...
—Oh donat, dintre'l cantic com esdevien pures les nit-
les del cos...
—Alejaven les aigles posant sobre l'atzur la llum de ses
brindes...
—Gentil Princesa blanda, corona de victòria pel cavall
llençant...
com eren bon pressatj els aigles qui's besaven xisclant
del fèuament...
El men cavall brunat, blanques les crines plenes de vents

—Danceu amants y aimes que'l foc de la victòria l'ha
coronat...
La nit és una llum qui'ns parla de les aigles volant per
lo estrallit...
Sobre'l penó d'Escocia les aigles s'han benades après
que heu triomfat!

(1) Premiada en els Jocs Florals de Calde de Montoliu.

«Com abocava forsa e' sol damunt l'espatlla dels ferris
combatents:
els coscos eren arbres qui plens de sol y sava venien
més potens,
mna lira era una espasa qui deia ses complantes ab rit-
me d'ociment».

«La lluita era ferrenca enllà dintre la calma del horitzó
en repòs...
Damunt totes les llances, de mon capell la ploma llen-
tava ses llançons...
Peri vos, blonda Princesa, han vist sangar les aigles
mon bras victorios».

«Montanyes albes pures, Princesa dels purs somnis bri-
llant sobre la neu...
—Oh donat, escolta, escolta, de Lord Ronald el cantic
que avui és el cant meu...
«Per tu fuma victòria, per mi és la dolcesa que cau del
esguart teu».

«Igual que les dos aigles, Princesa cobejada, sobre un
cel de matí
farem palau pels aires, de penya les columnes, el sostre
crestallí...
seran els besos nostres els que faran Princesa la copa
sobreixi!».

«Danceu amants y aimes que sigi vostra dansa mon
himne avui...
Les cordes de ma lira per dir amor y joies esdevindran
fornal...
Fren del cor les flames, oh donat sobre's llavis l'ar-
bitrari de ma!».

Al cim dels monts brillen damunt les neus esteses, de
Lord Ronald el cant.
Son foc en la nit clara és foc de valentia que s'obre
sobre's cims...
En tot cabell és branca el cantic, sue de fruita que't
refresca odorant.

Jo l'he acajeat l'arbre posant sobre's teus llavis l'en-
cens de la canó...
Si fossin les dos aigles, oh donat qu'els besos béssim en
matinal clar...
l'atzur, ardenta cop, ni en son crestall podria tancar
nostra lluita.

«Aquest matí dos aigles, parella enamorada, han des-
parat, a dalt del mont, sobre's cims,
Jo en tos llavis beuria l'amor qui és sue de vida dels
immortals raias...
Si ho fos jo el raig de llum qui riu dintre les conques
com riu en els abims.

Guaita sobre la neu brillar a dalt del mont el cant de
Lord Ronald.
Tos llacs cabells són dia de sol que, per besame, des-
vallen de lo alt...
Tos brassos són les aigles quan dintre l'or se perden
en llangüiment malalt.

Danceu amants y aimes y cant de dansa us sigui el
foc del vostre bes...
«Anava jo a la lluita portant, en corot al·lissim, penó
d'amor exalt...
A dintre'l cantic donat, aixecat y triomfà visible sempre
més.

RAMON VINYES

Parlament inaugural de curs

DEL

Centre Excursionista de Catalunya

Senyors:
Per la forsa de les coses me veig obligat
a fer, per una vegada, una tasca que
no m'escali, tot privantvos de sentir la
paraula vibrant y enconfortada del nostre
president a l'activitat del que una hora
la creixensa esplendorosa del Centre Ex-
cursionista de Catalunya. Ell ha volgut
la substitució y jo, que'm guardaré prou
de dir que compleixo una obligació a des-
grat, desitjaria que'l meu parlament també
us trametés una alenada encoratjadora.

Tota comunicació entre nosaltres pren
un aire amical, la franquesa s'estableix
depressa, adhiu entre's desconeguts, en
aquesta casa que tots estimem, de ma-
teixa manera que un lligam se forma aviat
entre's nous companys d'excursió. Es que
en aquesta casa se reuïnen les comarques
reconegudes, les caminades dutes a bon
terme, les ascensions efectuades. Tot això,
que sembla dependes d'aquestes par-
tes acut a les animades converses, per-
tany a l'objecte incessant dels nostres tre-
balls, és la nostra mateixa vida.

Per una lleugera volada de l'imaginació,
sens transformas aquest antic casal
en una gran llar entorn de la qual s'ac-
tuen els amants de la terra, els enamorats
del seu continuat deixidament. Els car-
cerons dels voltants desapareixen, y a la
volta se'ns presenta com una gran masia
del cor de Catalunya, ont se conserva tot
record de tots els que hi demanen acullit-
ment. Què llarga fora la lista dels pe-
legrins que hi han trucat! què n'hi han-
ran que hi vindran a trucar després de
nosaltres! Els uns hi han dut la flaire
montanyenca, altres hi han portat un tresor
de llegendes, rondalles y cançons, al-
tres han explicat valls recloses abans de
els no descobertes, han trobat el rastre de
civilisacions primordials, han fixat l'imat-
ge de mil indrets. Tots han dut en aquest
casal un tascó perquè la flama de la llar
no s'estingeixi, un bri de consciència de
la terra nostra; y Catalunya, com tot país,
serà tant més estimada com miller será
coneguda.

El qui feu l'honor d'escoltar ha sentit,
com vosaltres, la fruïció de l'excursionis-
ta; l'emoció de cada passa feta

